

¹Ami pedig a bálványáldozati húst illeti, tudjuk, hogy mindnyájunknak van ismerete: az ismeret felfuvalkodottá tesz, a szeretet pedig épít. ²Ha valaki azt gondolja, hogy ismer valamit, az még semmit sem ismert meg úgy, ahogyan ismerni kell. ³De ha valaki szereti az Istent, azt már ismeri az Isten. ⁴Ami tehát a bálványáldozati hús evését illeti, tudjuk, hogy nincs bálvány a világon, és hogy Isten sincs más, csak egy. ⁵Mert ha vannak is úgynevezett istenek, akár az égben, akár a földön, mint ahogyan sok isten és sok úr van, ⁶nekünk mégis egyetlen Istenünk az Atya, akitől van a mindenség, mi is őérte, és egyetlen Urunk a Jézus Krisztus, aki által van a mindenség, mi is őáltala. ⁷Viszont nem mindenkiben van meg ez az ismeret, sőt némelyek a bálványimádás régi szokása szerint a húst még mindig bálványáldozati húsként eszik, és lelkiismeretük, mivel erőtlen, beszennyeződik. ⁸Az étel pedig nem változtat Istenhez való viszonyunkon; ha nem eszünk, nem lesz belőle hátrányunk, és ha eszünk, abból sem lesz előnyünk. ⁹De vigyázzatok, nehogy ez a szabadságotok valamiképpen megütközést ne váltson ki az erőtlenek között. ¹⁰Mert ha valaki meglát téged, akinek ismereted van, amint a bálványtemplomban asztalnál ülsz, vajon nem fog-e erőtlen lelkiismerete felbátorodni arra, hogy ő is megegye a bálványáldozati húst? ¹¹És így ismereteddel vesztét okozod erőtlen testvérednek, akiért Krisztus meghalt. ¹²Így aztán amikor a testvérek ellen vétkeztek, és erőtlen lelkiismeretüket megsértitek, Krisztus ellen vétkeztek. ¹³Ezért tehát, ha az étel megbotránkoztatja testvéreimet, inkább nem eszem húst soha, hogy őt meg ne botránkoztassam.

Kedves Testvéreim!

Inkább nem eszem húst soha. Mai alapigénk utolsó mondata szerint tehát Pál apostol vegetáriánus volt. Vagy mégsem? Esetleg nem is erről beszél itt Pál? Pál nem volt vegetáriánus, ez mai alapigénkbelől egyértelműen kiderül, ugyanakkor valóban kimondta, leírta ezt a mondatot. Csakhogy nem mindegy, hogy milyen összefüggésben. A teljes mondat: ha az étel megbotránkoztatja testvéreimet, inkább nem eszem húst soha, hogy őt meg ne botránkoztassam. Nem a vegetarianizmusról, a húsevésről szól mai alapigénk, hanem a szeretetről, a másik emberhez való viszonyomról. Arról, amiben mai világunk (is) elég nagy hiányt szenved. És bár a bálványáldozati hús evésének, nem evésének kérdését – amelyről mai alapigénkben olvastunk mára már nem is értjük, de Pál apostol mondanivalója, az, ami miatt előkerül ez a kérdés nagyon is aktuális.

Először nézzük meg, hogy miről is beszél Pál, mi is ez a bálványáldozati hús.

Korinthus városa, amit Pál jól ismert, hiszen hosszú időt töltött itt, egy sokszínű világváros volt. Rengeteg ember megfordult ott, a római és görög kultúra egyik fontos összekapcsoló állomása volt a város. Erről a két ókori kultúráról pedig tudjuk, hogy az egyik legfontosabb, ami összekötötte őket az a többistenhit. Minden természeti jelenségnek, minden – ember által nem megmagyarázható – dolognak megvolt a maga istene. Ezt talán nem kell részletezni, szerintem néhányat mindenki fel tudna sorolni a görög istenek közül. Ami viszont kevésbé ismert, hogy ezeknek az istenségeknek áldozatokat mutattak be. Ezek az egy csepp bor asztalra való fröcskölésétől, a 100 bikát egyszerre történő feláldozásáig terjedtek, az aktuális eseménytől függően. Értelemszerűen minél nagyobb volt az esemény annál véresebb volt az áldozat. „Poszeidónnak bikát és lovat, a folyók isteneinek lovat, Déméternek disznót, Dionüszosznak bakkecskét, Aszklépiosznak kakast, Aphroditének galambot, Héraklésznak fűrjet; ... Az állatok száma az áldozó gazdagságától függött, és három különböző állatot is vágtak egyszerre. Halotti és engesztelő áldozatnál az állatot elégették. Egyébként csak egy részt áldoztak föl, a többi az áldozók ették meg.”

Itt érünk a lényeghez, mert sok esetben ezeket az áldozati állatokat nem bírták megenni, ekkor a szegényeknek ajándékozták, vagy a piacon eladták. Ez volt az a hús, amelyet Pál bálványáldozati húsnak nevez, hiszen hamis isteneknek, bálványoknak bemutatott áldozatokból származnak. Ezzel kapcsolatban elmondja: *tudjuk, hogy nincs bálvány a világon, és hogy Isten sincs más, csak egy.* ⁵Mert ha vannak is úgynevezett istenek, akár az égben, akár a földön, mint ahogyan sok isten és sok úr van, ⁶nekünk mégis egyetlen Istenünk az Atya, akitől van a mindenség, mi is őérte, és egyetlen Urunk a Jézus Krisztus, aki által van a mindenség, mi is őáltala. Azaz, akik ezt tudják, nyugodtan ehetnek ebből a húsból, hiszen számukra az, hogy hol vágják le, mészárszéken vagy templomban lényegtelen, hiszen nem létező isteneknek áldoztak velük. Ugyanakkor, és ez Pál mondanivalójának lényege: ⁷Viszont nem mindenkiben van meg ez az ismeret, sőt némelyek a bálványimádás régi szokása szerint a húst még mindig bálványáldozati húsként eszik, és lelkiismeretük, mivel erőtlen, beszennyeződik.

Több dolgot is megtudunk ebből a mondatból a hitünkkel kapcsolatban. Először is azt, hogy a hit az lehet erős és lehet erőtlen. Az erős hit ismertetőjele, hogy a körülmények nem befolyásolják, amikor nem azért hiszek mert... Erős hit, az, amelyik akkor sem alkuszik meg, ha az halálos fenyegetést kap. Pál apostolról készült egy film egy két éve, amelyben nagyon szemléletesen mutatják be a Rómában élő keresztyének küzdelmeit, és azt, hogy igen nem mindenki akart az oroszlánok elé állni, vagy volt képes elviselni azt a

mérhetetlen haragot és dühöt, amely a hite felé irányult. Pál apostol több helyen utal erre, erősíti a testvéreket, mert a testvéreknek, a hívővé lett embereknek szükségük van az erősítésre.

De ő, és azok akik bizony odaálltak a kivégzőosztag elé, Jézus tanítványai, aki János kivételével mind mártírhalált szenvedtek, de az egy kivétel is egy börtönszigeten bányászta a követ 90 évesen, mi volt az ő titkuk. Mitől volt ilyen erős a hitük?

Erre kapunk választ mai igénkben. Megvolt az ismeretük. Pál az ismeretről beszél. Arról az ismeretről, amely megismerte az Istent. Ismerni Istent. De jó lenne, ha valóban ismerhetnénk Istent. De csak néhány dolgot látunk belőle.

Úgy tűnik az idei évben kimarad a bűvárkodás a nyaralásból, de ehhez tudom leginkább hasonlítani a dolgot. Vannak olyanok, akik még nem látták a tengert, vannak olyanok, akik már látták, de nem fürödtek benne, mások fürödtek is benne, de nem néztek le a víz alá, olyanok is vannak, akik lenéztek a víz alá, de nem merültek le, és vannak olyanok is, akik lemerültek. Ezek után is még vannak fokozatok, mert a bűvárok is egyre mélyebbre mennek, egyre tapasztaltabbak lesznek, egyre többet megismernek a tengerből.

Az Isten ismeretének is megvannak a fokozatai, onnantól, akik hallottak róla, odáig, akik elmerülnek benne. Azt viszont, hogy ki hol áll ebben nem a mi dolgunk megítélni, mert ezt nem rajtunk áll. Mert egy bűvártanfolyamot el lehet végezni, de ettől még nem lesz valaki bűvár. Lehet iszonyatosan jó bibliaismerete valakinek, lehet a teológia doktora, citálhat idézeteket, írhat könyveket, de ez még nem az Isten megismerése.

Az Isten megismerése ott kezdődik, hogy megérezem és elfogadom az ő felém irányuló szeretetét. Meghallom az ő hívó hangját, az ő kopogtatását az életemben. A tanítványok vagy Pál apostol ebben a szeretet ismeretben voltak gazdagok. Az Isten szeretetének ismeretében. Ehhez el kellett indulniuk, ők is végig járták az iskolát, onnantól, hogy Jézus megszólította őket, odáig, hogy ők is megszólítottak másokat, méghozzá úgy, hogy magukat háttérbe tudták szorítani.

Mert ha megfigyeljük, akkor mai alapigénk egyik lényeges pont éppen ez. Az Isten megismerésének mélységével együtt jár, hogy fontosabb lesz a másik, mint saját magam. Ez az a gyümölcs, amiről az oltár előtti igében Jézus beszélt, hogy gyümölcszeiről ismeritek meg a fát. A keresztyén élet gyümölcse, hogy ha kell vegetáriánus leszek, azért, hogy másokat meg ne botránkoztassak.

Mert bár én tudom, hogy az nem bálványáldozati hús, de inkább én sem eszem, nehogy a másik megbotránkozzon. Vagy fordítsuk le máshogy. Tudom, hogy Isten nem ítél el azért, mert megiszok egy pohár bort, de egy táborban nem fogok a gyerek előtt borozgatni. Vagy, hogy drasztikusabbat mondjak: tudom, hogy Isten úgy fogad el, amilyen vagyok, de ettől még nem fogok meztelenül szaladgálni az utcán. Talán így érthető, hogy miről beszél Pál, amikor azt mondja, hogy az ismeretemmel, a tudásommal Istenről nem visszaélek, hanem élet vele, méghozzá a másik javára. ⁹*De vigyázatok, nehogy ez a szabadságotok valamiképpen megütközést ne váltson ki az erőtlenekek között.*

És egyébként is, biztos, hogy én erős vagyok? Péter apostolról terjedt el az a legenda, hogy amikor a keresztyéneket üldözték Rómában, ahol ő is hirdette – akkor már öregen az Igét, elindult kifelé a városból, menekülőre fogta, nehogy elfogják és keresztre feszítsék. Ekkor szembe jött vele valaki, akiben Péter Jézust fedezte fel. Ekkor megkérdezte tőle: hová mész Uram. És Jézus így válaszolt: vissza Rómába, hogy újra megfeszítsenek helyetted. Sokszor eszembe jut ez a történet, amikor arra gondolok, hogy lám Zsolt, milyen jó keresztyén vagy, hirdeted az igét, azt teszed, amire Jézus elhívott...és akkor Jézus szembejön velem, megy, hogy újra megfeszítsék helyettem. Mert igen, sokszor én sem ismerem az Isten akaratát, nem hagyatkozom rá, a magam feje után megyek, megbotránkoztatok másokat. Pedig nekem nem ez a dologom, hanem az, hogy engem is megfeszítsenek.

A jó pap holtig tanul. Igen, de nem csak a jó pap, hanem a jó keresztyén is holtog tanul. Tanuljuk, együtt tanuljuk az Isten végtelen szeretetét.

Mai alapigénkéről egy másik Pál apostoli mondat jutott eszembe, ami úgy vélem jól összegzi a mondanivalót. Az Efezusi levélben írja Pál:

Jól vigyázatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, ¹⁶kihasználva az alkalmas időt, mert az idők gonoszak. ¹⁷Éppen ezért ne legyetek meggondolatlanok, hanem értsétek meg, mi az Úr akarata.